

Travanj 2021.

Smjernice za reosiguranje

Sadržaj

I. Uvod.....	3
II. Strategija reosiguranja	4
Strategija reosiguranja i politika upravljanja rizicima	7
Strategija reosiguranja i unutarnje kontrole	7
Provedba i upravljanje strategijom reosiguranja	8
III. Izbor reosiguratelja	10
Ovlaštenje za obavljanje poslova reosiguranja	11
Financijska snaga i stabilnost reosiguratelja	12
Kreditni rejting	13
Retrocesija	13
Sredstva osiguranja	13
IV. Ugovor o reosiguranju	14
Uloga posrednika u reosiguranju	15
V. Nadzor	16

I. Uvod

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (dalje: HANFA), na temelju članka 15. točke 4. Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga (Narodne novine, broj 140/05 i 12/12) i članka 204. stavka 10. Zakona o osiguranju (Narodne novine, broj 30/15, 112/18, 63/20 i 133/20), na sjednici Upravnog vijeća, održanoj 22. travnja 2021., donijela je ove smjernice kako bi osiguratelji i reosiguratelji, bili upoznati s očekivanjima HANFA-e o njihovim strategijama, politikama i postupcima koje primjenjuju za osiguranje upravljanja i primjenu dobre prakse u reosiguranju.

Smjernice su namijenjene osigurateljima koji sklapaju ugovore o reosiguranju kojim prenose višak rizika iznad samopridržaja na reosiguratelja, radi učinkovitijeg upravljanja rizicima u tom procesu, a u cilju osiguranja financijske stabilnosti osiguratelja. Dodatno, na odgovarajući način se ove smjernice odnose i na reosiguratelje koji primjenjuju retrocesiju odnosno prenose višak rizika na drugog reosiguratelja.

Reosiguranje je jedna od najvažnijih tehnika smanjenja rizika koju koriste osiguratelji kako bi:

- smanjili rizike osiguranja i onemogućili nestabilnost financijskog stanja
- stabilizirali solventnost
- učinkovitije koristili raspoloživi kapital
- povećali broj preuzetih rizika u osigurateljno pokriće
- disperzirali rizik i poboljšali sposobnost izloženosti velikim rizicima, primjerice, izloženosti rizicima katastrofe ili kibernetičkim rizicima koji se povećavaju, posebno s distribucijom na daljinu te
- povećali svoj osigurateljni kapacitet i osigurali stabilnije poslovanje.

Postoji snažan ekonomski argument u korist ugovaranja reosiguranja od strane osiguratelja, koji ovisi o razini kapitalizacije osiguratelja i izloženosti različitim rizicima, stoga se na reosiguranje odlučuju:

- osiguratelji koji imaju značajnu izloženost volatilnim linijama poslovanja ili značajnu izloženost rizicima prirodnih katastrofa te
- mali osiguratelji ili specijalizirani osiguratelji koji imaju limitirani opseg diverzifikacije poslovanja ili nedostatak rasta kapitala.

Pri tome, reosiguranje izlaže osiguratelje drugim rizicima kao što su: rizici neispunjenja obveza druge ugovorne strane ili kreditni rizici, preuzeti rizici osiguranja, rizici osnove (*basis risk*), rizici koncentracije, rizici likvidnosti i operativni rizici, zbog čega neadekvatno upravljanje reosiguranjem može ugroziti financijsku stabilnost osiguratelja i umanjiti njegov rejting.

Osiguratelji i reosiguratelji su dužni pažljivo i odgovorno izabrati primjereno reosiguranje i reosiguratelja s kojim će sklopiti ugovor o reosiguranju, uzimajući u obzir prirodu i opseg preuzetih rizika u osiguranje i izloženost rizicima vodeći računa o razini svoje tolerancije na rizik.

Pravni okvir

Kod izrade strategije i politike reosiguranja osiguratelj postupuje u skladu sa primjenjivim propisima, uvažavajući njihove promjene te u skladu sa smjernicama i preporukama EIOPA-e i HANFA-e, stoga strategija i politika reosiguranja treba biti u skladu sa ovim smjernicama i:

1. Zakonom o osiguranju (Narodne novine, broj 30/15, 112/18, 63/20 i 133/20)
2. Delegiranom uredbom komisije (EU) 2015/35 od 10. listopada 2014. o dopuni Direktive 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II), uključujući i sve njene izmjene
3. Provedbenom uredbom komisije (EU) o utvrđivanju tehničkih informacija za izračun tehničkih pričuva i osnovnih vlastitih sredstava za potrebe izvješćivanja u skladu s Direktivom 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja
4. Pravilnicima HANFA-e
5. Smjernicama o sustavu upravljanja, EIOPA-BoS-14/253
6. Smjernicama o procjeni vlastitih rizika i solventnosti, EIOPA-BoS-14/259 HR
7. Smjernicama o primjeni pasivnih ugovora o reosiguranju na podmodul preuzetog rizika neživotnog osiguranja, EIOPA-BoS-14/173 HR

II. Strategija reosiguranja

Strategija reosiguranja obuhvaća upravljanje i odgovarajuće sustave nadzora i kontrole za njenu provedbu, a treba biti sastavni dio sustava upravljanja odnosno sustava upravljanja rizicima i odgovarati ukupnom profilu rizičnosti osiguratelja, kao i strategiji upravljanja rizicima i financijskom stanju osiguratelja.

Za provedbu strategije reosiguranja, osiguratelj je dužan propisati, primjenjivati, dokumentirati i redovito kontrolirati i ažurirati odgovarajuću, učinkovitu i sveobuhvatnu politiku reosiguranja i postupke za njenu provedbu.

Uprava osiguratelja donosi i redovito preispituje strateške ciljeve te strategije i politike upravljanja rizicima, a nadzorni odbor na iste daje upravi suglasnost i nadzire njihovo provođenje.

Uprava osiguratelja barem jednom godišnje treba pregledati i preispitati strategiju reosiguranja i po potrebi je mijenjati ili dopuniti, primjerice, u slučaju promijenjenih okolnosti osiguratelja, promjene njegove poslovne strategije ili statusa reosiguratelja, a promjenama prilagoditi politike za njenu provedbu.

Strategija reosiguranja podrazumijeva:

- utvrđivanje ciljeva i ključnih čimbenika strategije reosiguranja;
- postupak za identificiranje, praćenje i pregled rizika koji proizlaze iz reosiguranja, razinu tolerancije na rizik, uključujući ključne razmatrane čimbenike (npr. poslovnu strategiju, financijsko stanje i trošak reosiguranja);
- definiciju ograničenja za neto rizik koji osiguratelj treba zadržati i najveći iznos zaštite koji treba biti u pokriću reosiguranja;

- postupak i kriterije određivanja najprikladnijih vrsta aranžmana reosiguranja i razine samopridržaja te zadržavanje rizika u preuzetom riziku osiguranja s obzirom na razinu tolerancije na rizik;
- postupak za odabir reosiguratelja prihvatljivog kreditnog rejtinga koji ispunjava kriterije prihvatljivog reosiguratelja prema pravilima osiguratelja i ima prihvatljivu ocjenu kreditnog rejtinga;
- kontinuirano praćenje reosiguratelja, uključujući kriterije za procjenu kreditne sposobnosti i diversifikacije reosiguratelja te redovito praćenje promjena ocjena rejtinga;
- procjene potrebe za kolateralom, kada je primjenjivo, koji uključuje identifikaciju i praćenje izloženosti kreditnom riziku;
- određivanje uloge posrednika u reosiguranju i kriterije za njihov odabir, kad je primjenjivo;
- postupak i kriterije za sklapanje odgovarajućeg ugovora o reosiguranju;
- utvrđivanje kriterija izloženosti kreditnom riziku i postupak identifikacije i praćenja rizika likvidnosti, uključujući prepoznavanje rizika izvršenja potraživanja odnosno primitka nadoknade iz reosiguranja, kako bi se riješila svaka vremenska neusklađenost između isplate po odštetnim zahtjevima i povrata iz reosiguranja;
- postupak identifikacije i praćenja agregiranosti rizika (npr. u određenoj industriji ili zemljopisnoj regiji), za relevantne poslove osiguranja kada se radi o izloženosti jednom reosiguratelju, a posebno kod izloženosti reosiguratelju koji pripada istoj grupi društava kao i osiguratelj;
- postupak izrade i odobrenja programa reosiguranja;
- kriterije, postupak i razdoblja kontrole reosiguranja i ažuriranja strategije i politika reosiguranja;
- učestalost nadzora i kontrole te opis postupaka izvještavanja uprave o provedbi naprijed navedenog;
- identificiranje zaposlenika i njihovih uloga i odgovornosti u odnosu na okvir upravljanja reosiguranjem, a osobito ključnih funkcija u postupcima za izradu i primjenu strategija i politika osiguratelja, izradu i sklapanje ugovora o reosiguranju, a što najmanje uključuje praćenje i pregled upravljanja reosiguranjem i upravljanje aranžmanima reosiguranja te kontrolu i izvještavanje uprave osiguratelja.

Uloga ključnih funkcija

U strategiji reosiguranja i primjenjivim politikama osiguratelja te u praćenju njihove učinkovite primjene potrebno je utvrditi ulogu svih ključnih funkcija s obzirom na njihove obveze i odgovornosti, u cilju osiguranja postupanja u skladu s propisima i upravljanjem rizicima.

U strategiji i provedbi strategije reosiguranja značajnu ulogu ima ključna funkcija upravljanja rizicima kroz obuhvaćanje strategije reosiguranja unutar politike upravljanja rizicima, uključivanje strategije reosiguranja u ORSA-u osiguratelja i ostalim procesima vezanim uz identifikaciju i mjerenje izloženosti rizicima osiguratelja.

Ključna funkcija unutarnje revizije sudjeluje u nadziranju sustava unutarnjih kontrola i ocjeni primjerenosti i učinkovitosti sustava vezanih uz strategiju reosiguranja.

Uloga ključne funkcije za praćenje usklađenosti je značajna u izradi ugovora o reosiguranju te usklađenosti s pravnim okvirom cijele strategije i provedbe strategije reosiguranja.

Uloga ključne aktuarske funkcije

Obveza ključne aktuarske funkcije osiguratelja je da najmanje jednom godišnje daje i objavljuje mišljenje o adekvatnosti, primjerenosti i konzistentnosti politike i strategije reosiguranja te programa reosiguranja, na temelju dostupnih i ažuriranih analiza i rezultata koji su primjereno raspravljani s relevantnim zainteresiranim stranama. Aktuarska funkcija daje mišljenje o:

1. politici i strategiji reosiguranja s naglaskom na međuovisnosti i konzistentnosti sa metodologijom izračuna tehničkih pričuva,
2. strukturi, adekvatnosti i učinkovitosti reosigurateljnog programa u stresnim scenarijima,
3. utjecaju reosiguranja na financijsku stabilnost i likvidnost osiguratelja te na potrebni solventni kapital i prihvatljiva vlastita sredstva uzevši u obzir ostvarivanje pravilnog balansa između smanjenja rizika i kapitalnog rasterećenja,
4. usklađenosti procesa reosiguranja s apetitom za rizicima osiguratelja, posebno što se tiče kreditnog rizika te koncentracijskog rizika.

Potrebno je uzimati u obzir međusobne odnose i povezanosti politike preuzimanja rizika, politike reosiguranja i tehničkih pričuva, a nositelj aktuarske funkcije u slučaju nedosljednosti u pristupu ili u pretpostavkama treba o navedenom bez odgađanja upozoriti upravu osiguratelja i druge zaposlenike u skladu s utvrđenom politikom za kontrolu provedbe navedenih politika.

Kada osiguratelj pripada grupi društava, strategija reosiguranja treba sadržavati podatke i o strategiji reosiguranja grupe. Informacije bi trebale identificirati kontrolne mehanizme i detaljno odrediti načine izvještavanja za praćenje aranžmana reosiguranja grupe. Strategija bi također trebala uključivati načine izvještavanja, praćenje poslovanja osiguratelja od strane matičnog društva i nadzorne aranžmane matičnog regulatora u vezi s reosiguranjem. Bilo koji elementi

strategije kojima upravlja matično društvo ili grupa trebaju biti identificirani i detaljno prikazani i obrazloženi u strategiji reosiguranja.

Strategija reosiguranja i politika upravljanja rizicima

Reosiguranje utječe na veću sigurnost vlastitog kapitala i solventnosti osiguratelja, jer povećava sposobnost osiguratelja da podnese fleksibilnost kod preuzimanja rizika, s obzirom da se reosiguranjem osigurava veća količina ili opseg rizika bez značajnog povećanja kapitalnih zahtjeva za rizik preuzetog osiguranja. Osim navedenog, reosiguranje osigurava značajnu likvidnu imovinu osiguratelju u slučaju izvanrednih gubitaka.

Dodatno, ako osiguratelj prenosi značajnu razinu rizika na nekoliko drugih reosiguratelja, očekuje se da je razmotrio utjecaj takvih koncentracija (posebno u stres scenarijima), u okviru svog sustava upravljanja rizikom i da je identificirao kreditni rizik, u skladu sa svojom strategijom i politikom. Osim navedenog, važno je da funkcionira postupak izvještavanja uprave o navedenom, radi pravovremenog poduzimanja potrebnih aktivnosti ako dođe do značajnog povećanja rizika.

Reosiguranje i ORSA

Osiguratelj je dužan u sklopu svojeg sustava upravljanja rizicima obavljati vlastitu procjenu rizika i solventnosti (ORSA) koja, između ostalih zahtjeva, mora procijeniti trenutnu i vjerojatnu buduću financijsku stabilnost osiguratelja u nizu scenarija, vodeći računa o svim razumno predvidljivim i relevantnim materijalnim rizicima, a navedeno uključuje i tehnike za ublažavanje rizika u koje spada i reosiguranje.

Potrebno je analizirati i dokumentirati rezultate scenarija, prije i poslije sklapanja ugovora o reosiguranju, sa posebnim osvrtom utjecaja na rizike koji proizlaze iz preuzetih rizika, kao i rizike neispunjenja obveze druge ugovorne strane te koncentracijskog rizika. U navedenim analizama potrebno je osvrnuti se i na potrebni solventni kapital promatran u cijelosti.

Osim navedenog, osiguratelj treba razmotriti provođenje stresnog testiranja, u različitim uvjetima stresa (npr. sistemski ili tržišni rizik), radi provjere je li ugovoreno reosigurateljno pokriće primjereno.

Strategija reosiguranja i unutarnje kontrole

Osiguratelj uspostavlja sustav koji obuhvaća sve procese vezane za sklapanje i izvršenje reosigurateljskih ugovora. To se posebno odnosi na: proces odabira reosigurateljnog pokrića i odabira reosiguratelja, proces sklapanja reosigurateljskih ugovora, proces praćenja izvršenja reosigurateljskih ugovora, a posebno u dijelu koji se odnosi na pravovremeno prijavljivanje štete odgovarajućem reosiguratelju i promptno evidentiranje isplaćenih naknada iz

reosiguranja. Navedene kontrole uključuju praćenje procjene rizika i je li rizik transferiran kako je propisano programom i strategijom reosiguranja te reosigurateljnim ugovorom.

Razborit osiguratelj kontrolira reosiguratelje s kojima je sklopio ugovor tijekom cijelog trajanja ugovora o reosiguranju i dok postoje bilo kakve obveze proizašle iz ugovora o reosiguranju.

Osiguratelj treba uspostaviti sustav za praćenje promjena rejtinga, solventnog kapitala, imovine, pričuve, volumena premije, vlasništva i upravljanja, medijskih izvještaja, pravodobnosti plaćanja potraživanja i drugih informacija iz raznih izvora o svom reosiguratelju, da bi se mogao pravovremeno i adekvatno pripremiti te poduzeti korektivne mjere ako se pojave neočekivani financijski problemi s reosigurateljem.

U slučaju pogoršanja financijskog stanja reosiguratelja tijekom trajanja ugovora o reosiguranju, provedbom navedenih unutarnjih kontrola, osiguratelj na vrijeme može razmotriti otkazivanje ugovora i/ili pregovarati o prijenosu rizika na drugog reosiguratelja.

U slučajevima kada osiguratelj sklapa ili planira sklopiti ugovor o reosiguranju s neocijenjenim i/ili novo osnovanim reosigurateljem, povećana je potreba za informacijama i analizama predmetnog reosiguratelja zbog moguće veće izloženost riziku gubitka od nenaplativog reosiguranja. Stoga je u navedenim slučajevima potrebno uspostaviti adekvatnu razinu kontrola i učestalije ih provoditi.

Nadzor nad poštivanjem sustava unutarnjih kontrola i ocjenu primjerenosti i učinkovitosti provodi unutarnja revizija osiguratelja, u skladu s međunarodno priznatim revizijskim standardima za unutarnju reviziju te strateškom i godišnjem planu unutarnje revizije, uzimajući u obzir strategiju i politiku reosiguranja. Također, i druge ključne funkcije sukladno propisanim obvezama, kao i na temelju unutarnjih pravila i procedura osiguratelja trebaju izvršavati svoje obveze i dodijeljene zadatke u svrhu učinkovite unutarnje kontrole sustava upravljanja.

Više rukovodstvo osiguratelja treba osigurati da postojeći informacijski sustav upravljanja ispunjava sve zahtjeve Uprave s obzirom na učestalost izvještavanja i razinu detalja, a sustavi unutarnje kontrole trebaju osigurati da se osiguranje provodi u skladu s politikom osiguratelja. Sustavi kontrole osiguranja trebali bi biti u stanju identificirati i pravodobno izvještavati kršenje utvrđenih pravila. Sigurnosni kriteriji se uspostavljaju i mijenjaju prema promjeni kriterija na temelju kojih su utvrđeni.

Provedba i upravljanje strategijom reosiguranja

S obzirom na reosiguranje i ostale tehnike smanjenja rizika, osiguratelj u politici upravljanja rizicima treba obuhvatiti najmanje:

1. utvrđivanje razine prijenosa rizika koja odgovara definiranom ograničenju rizika i najprikladnije vrste ugovora o reosiguranju, uzimajući u obzir profil rizičnosti;
2. kriterije za odabir ugovornih strana za smanjenje rizika i postupke za procjenu i praćenje njihovog boniteta;
3. postupke za procjenu učinkovitog prijenosa rizika i razmatranje osnovnog rizika;
4. upravljanje likvidnošću za rješavanje svake vremenske neusklađenosti između isplate zahtjeva iz osiguranja i povrata iz reosiguranja.

Politike i postupci za provedbu strategije reosiguranja uključuju:

- postavljanje smjernica za preuzimanje osiguranja u pokriće, prema vrstama rizika, uvjete osiguranja i ukupnu izloženost prema vrsti rizika, pri čemu je potrebno uskladiti isključenja, limite i franšize s ugovorom o reosiguranju jer će se u suprotnom povećati neto izloženost osiguratelja;
- maksimalne razine samoprdržaja, pri čemu treba uzeti u obzir, ne samo pojedinačne rizike, već i neočekivane rizike uzrokovane pojedinim događajima (pandemija, poplave, potrese i dr. velike rizike) te prepoznati moguće nedostatke u programu reosiguranja koji mogu uzrokovati neprimjerenu izloženost odnosno uspostavljanje ograničenja iznosa i vrste rizika koje će biti automatski pokrivena reosiguranjem;
- utvrđivanje kriterija i postupaka za stjecanje fakultativnog pokrića¹ reosiguranja koje treba osigurati prije nego što osiguratelj prihvati rizik koji premašuje njegov kapacitet i/ili apetit za rizikom;
- predviđene uvjete pokrića koji su kompatibilni s uvjetima osiguranja, ograničenja temeljena na procjeni strukture portfelja i troškova reosiguranja te odgovarajući kapital za potporu zadržanom riziku sve s ciljem izbjegavanja nepokrivenih rizika;
- sustav izvještavanja osiguratelja i njegov informacijski sustav trebaju osigurati pravodobno i učinkovito zaprimanje i obradu informacija koje ukazuju na odstupanje od strategije upravljanja reosiguranjem;
- postupke i odgovorne zaposlenike za operativnu primjenu strategije reosiguranja;
- mjere prevencije i zaštite od prijevara i
- opis djelovanja sustava unutarnjih kontrola.

Uprava osiguratelja je odgovorna za ispunjavanje svih propisanih i nadzornih zahtjeva koje treba ispuniti osiguratelj, stoga je odgovorna i za donošenje strategije reosiguranja i uspostavljanje odgovarajućeg sustava za njenu provedbu i unutarnju kontrolu kako bi se osiguralo njeno provođenje.

Sustavi unutarnje kontrole trebaju biti predmet redovitog pregleda i preispitivanja, a najmanje jednom godišnje.

Uprava osiguratelja treba primati redovita i sveobuhvatna izvješća o primjeni strategije odnosno politika za njenu provedbu, izvršenju reosigurateljnih ugovora, a osobito vezano za podatke o premiji, proviziji, štetama i tehničkim pričuvama kao i informacije o pregledima reosigurateljne zaštite ukupno i vezano za fakultativna reosigurateljna pokrića.

Strategija reosiguranja treba redovito podlijegati preispitivanju u cilju osiguranja ispunjenja planiranog reosigurateljnog pokrića i strateških ciljeva osiguratelja. Eventualna odstupanja od strategije odobrava uprava osiguratelja.

---

¹ Fakultativno reosiguranje uglavnom koristi osiguratelj kao nadopunu obveznom reosiguranju te na taj način pokriva dodatne rizike iznad i izvan onoga što je pokriveno obveznim ugovorom o reosiguranju. Također, fakultativno reosiguranje se najčešće koristi kod pojedinačnih reosiguranja, kad je potreban detaljniji ugovor i individualno rješenje. U suprotnom, kad osiguratelj želi osigurati sve svoje ugovore osiguranja unutar određene kategorije rizika, sklopit će obvezno reosiguranje.

Na temelju donesene strategije reosiguranja, uprava osiguratelja donosi politike za provedbu strategije reosiguranja, u kojima detaljno propisuje obveze i odgovornosti nositelja ključnih funkcija i drugih zaposlenika odnosno organizacijskih jedinica zaduženih za postupanje po navedenoj strategiji, zatim kontrolu i nadzor nad provođenjem njihovih obveza, kao i izvještavanje uprave osiguratelja i njene ovlasti u vezi s navedenim.

Uspostavljeni sustav nadzora i unutarnjih kontrola treba osigurati pravodobno identificiranje kršenja utvrđenih ograničenja i onemogućiti preuzimanje rizika koji premašuju mogućnosti osiguratelja i njegovog reosiguranja.

III. Izbor reosiguratelja

Za financijsku stabilnost osiguratelja osobito je važna kvaliteta odabranog reosiguratelja, jer osiguranje kupljeno po najboljim uvjetima i najnižoj cijeni nije primjereno ako reosiguratelj nije u mogućnosti izvršiti svoje ugovorne obveze kad dospije obveza isplate.

Osiguratelj treba imati kontrolu nad izborom reosiguratelja, kako bi se minimalizirao rizik od neadekvatnog izbora reosiguratelja i imati postavljene razborite granice u odnosu na njegovu maksimalnu ukupnu izloženost prema bilo kojem reosiguratelju ili grupi reosiguratelja, s obzirom na prirodu, veličinu i sigurnost tog reosiguratelja.

Osiguratelj treba voditi ažurni popis prihvatljivih reosiguratelja i za svakog reosiguratelja evidentirati odgovarajuću razinu izloženosti, uključujući i prema društvima grupe kojoj pripada i s njom povezanim osobama, kada je primjenjivo. Osim navedenih podataka, uz svakog reosiguratelja bi trebali biti evidentirani i podaci o: kreditnom rejtingu, vrsti reosigurateljnog pokrića, vrsti rizika, premiji reosiguranja, proviziji te isplaćenim naknadama po razdobljima i po ugovornim godinama i/ili godini nastanka, zatim ostali tehnički detalji koji omogućavaju potpuno razumijevanje utjecaja reosiguranja i stvarnog prijenosa rizika poput ocjene održivosti poslovanja reosiguratelja (*eng. Sustainability ratings*), ukoliko je ista dostupna.

S obzirom na navedeno, osiguratelj bi trebao procijeniti sposobnost i mogućnost reosiguratelja da ispuni svoje ugovorne obveze u trenutku dospijeća (sigurnost reosiguratelja).

Osiguratelji koji pripadaju grupi trebaju imati uspostavljen sustav upravljanja rizicima i sustav unutarnjih kontrola koji se dosljedno primjenjuje u grupi, a u odnosu na upravljanje rizicima i upravljanje grupom, jer grupa uzima u obzir rizike koji proizlaze iz drugih subjekata koji su dio grupe neovisno jesu li to društva za osiguranje ili društva za reosiguranje.

Osnovni kriteriji za izbor reosiguratelja su:

- ovlaštenje za obavljanje poslova reosiguranja
- financijska snaga i stabilnost reosiguratelja (rejting)
- ostala saznanja i raspoložive informacije o reosiguratelju
- dostupnost, cijena i prethodno uspješno iskustvo u poslovnoj suradnji, kad je primjenjivo.

Dobra praksa društava za osiguranje je uspostavljanje kriterija o potrebnom visokom rejtingu reosiguratelja s kojima sklapaju ugovore o reosiguranju. Dodatno, u vrstama osiguranja „dugog repa“ posebno je važan visoki rejting odabranog reosiguratelja, s obzirom na dugoročnost obveza osiguratelja.

Ovlaštenje za obavljanje poslova reosiguranja

Prema članku 17. Zakona o osiguranju, poslove reosiguranja u Republici Hrvatskoj može obavljati:

1. društvo za reosiguranje i društvo za osiguranje sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koje ima odobrenje HANFA-e za obavljanje poslova reosiguranja;
2. društvo za reosiguranje i društvo za osiguranje sa sjedištem u drugoj državi članici koje ima odobrenje nadležnog nadzornog tijela za obavljanje poslova reosiguranja i koje, u skladu s ovim Zakonom, ima pravo obavljati poslove reosiguranja putem slobode pružanja usluga ili poslovnog nastana;
3. društvo za reosiguranje iz Švicarske Konfederacije koje ima odobrenje nadležnog nadzornog tijela za obavljanje poslova reosiguranja i ima pravo obavljati poslove reosiguranja putem slobode pružanja usluga ili poslovnog nastana;
4. društvo za reosiguranje treće države koje ima odobrenje nadležnog nadzornog tijela za obavljanje poslova reosiguranja i koje ima pravo obavljati poslove reosiguranja putem slobode pružanja usluga ili poslovnog nastana.

Prema članku 83. Zakona o osiguranju, društvo za reosiguranje iz treće države može na području Republike Hrvatske obavljati poslove reosiguranja putem poslovnog nastana i na to društvo se na odgovarajući način primjenjuju odredbe Zakona o osiguranju koje se odnose na društvo za osiguranje iz treće države koje na području Republike Hrvatske obavlja poslove osiguranja preko podružnice.

Iznimno od navedenog, reosiguratelj iz treće države može na području Republike Hrvatske obavljati poslove reosiguranja putem slobode pružanja usluga ako je režim regulatornog sustava solventnosti treće države utvrđen od strane Europske komisije u skladu s Uredbom (EU) br. 2015/35 i drugim propisima Europske komisije kojima se uređuje istovjetnost u vezi s društvima za reosiguranje iz treće države, istovjetan s regulatornim sustavom solventnosti određenim ovim Zakonom i u tom slučaju se ugovori o reosiguranju sklopljeni s društvima za reosiguranje iz treće države, tretiraju na isti se način kao ugovori o reosiguranju s društvima za reosiguranje iz Republike Hrvatske, odnosno druge države članice.

Važno je naglasiti da reosiguratelj iz treće države ne smije biti stavljen u povoljniji položaj u odnosu na reosiguratelja iz Republike Hrvatske odnosno iz druge države članice.

Iznimno od navedene primjene uvjeta o ekvivalentnosti regulatornog sustava solventnosti treće države, u slučaju sklapanja međunarodnog sporazuma koji obvezuje Republiku Hrvatsku, na poslove reosiguranja na području Republike Hrvatske koje obavljaju reosiguratelji sa sjedištem u trećoj državi koja je stranka međunarodnog sporazuma, primjenjuju se uvjeti koje propisuje međunarodni sporazum, od dana njegove primjene.

Osiguratelji koji sklapaju ugovore o reosiguranju s reosigurateljima iz trećih država koji nisu ovlašteni pružati usluge osiguranja putem slobode pružanja usluga ili poslovnog nastana ili na

temelju međunarodnog sporazuma u Republici Hrvatskoj, moraju voditi računa o rizicima koji proizlaze iz odnosa reosiguranja s reosigurateljima iz trećih država. U tom slučaju, sustavi upravljanja rizicima moraju obuhvaćati sve rizike kojima su osiguratelji izloženi, a posebno moraju obuhvaćati tehnike reosiguranja i druge tehnike ublažavanja rizika, pri čemu je od posebne važnosti procjena kreditne sposobnosti reosiguratelja iz treće države te primjena prava i nadležnost suda za tako sklopljene ugovore o reosiguranju. Osim navedenog, osiguratelji moraju procijeniti jesu li posebni zahtjevi za prihvatljivost ugovora o reosiguranju s reosigurateljima iz trećih država u skladu s člankom 211. stavcima 1. i 2. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2015/35 od 10. listopada 2014. za dopuštenost sklapanja ugovora o reosiguranju s reosigurateljem iz treće države.

Financijska snaga i stabilnost reosiguratelja

Kod izbora reosiguratelja osiguratelj mora voditi računa da povoljna cijena reosiguranja ne mora istovremeno značiti i najsigurniju uslugu, stoga je obavezan procijeniti uspostavljene kriterije za izbor reosiguratelja. Kriteriji za izbor najboljeg reosiguratelja trebaju osigurati dobivanje odgovarajućeg reosiguranja, a pri tom cijena reosiguranja ne smije biti jedini ili isključivi kriterij izbora. Primarni kriterij je sigurnost odnosno financijska snaga i stabilnost reosiguratelja i kod procjene reosiguratelja to mora biti primarno.

Osiguratelj utvrđuje kriterije za izbor reosiguratelja pri čemu su, uz navedene osnovne kriterije, kriteriji za sigurnost:

- veličina, reputacija i vlasnička struktura reosiguratelja.
- ocjena reosiguratelja od strane jednog ili više neovisnih izvora (primjerice, vanjske institucije za procjenu kreditnog rizika, kao sigurnosni kriterij koji se može koristiti zajedno s veličinom).

Ocjena reosiguratelja se treba zasnivati na objektivnoj i neovisnoj analizi i mišljenjima koja su rezultat konzistentne i predvidljive metodologije. Kod procjene rejtinga reosiguratelja važno je znati na temelju kojih kriterija je vanjska institucija za procjenu kreditnog rizika reosiguratelja ocijenila reosiguratelja.

Osiguratelj treba koristiti vlastite metodologije procjene rizika druge ugovorne strane i ne bi se trebao oslanjati samo i isključivo na ocjene kreditnog rejtinga.

Osiguratelj treba postaviti razborite granice ili smjernice kao kriterije za financijsku snagu i stabilnost odobrenog reosiguratelja u odnosu na njegovo maksimalno pokriće, ali i izloženost bilo kojem reosiguratelju ili grupi reosiguratelja. Navedeno uključuje i postupke za praćenje te izloženosti kako bi se osiguralo da se poštuju ograničenja izloženosti. Osim navedenog, osiguratelj bi trebao razmotriti i osiguranje od postupanja reosiguratelja, kao sredstvo osiguranja od propusta u izvršenju preuzetih reosigurateljnih obveza.

Kako bi osiguratelj diverzificirao izloženost može odabrati korištenje usluga više reosiguratelja, radi smanjenja utjecaja kreditnog rizika. Što je manji broj reosiguratelja, to je važnija financijska snaga i stabilnost reosiguratelja.

Kod utvrđivanja kriterija za izbor reosiguratelja treba uzeti u obzir dotadašnje iskustvo suradnje s pojedinim reosigurateljem. Važno je voditi računa da u osiguranju ne postoji pravni odnos između osiguranika i reosiguratelja, pa ako reosiguratelj ne izvrši svoje obveze prema osiguratelju, osiguratelj je i dalje u obvezi prema svom osiguraniku ili korisniku osiguranja.

Kreditni rejting

Ocjena kreditnog rejtinga reosiguratelja mišljenje je vanjske institucije za procjenu kreditnog rizika reosiguratelja u pogledu financijske snage reosiguratelja, a ukazuje na njegovu sposobnost isplate potraživanja osiguratelja.

Ako osiguratelj koristi mišljenja o snazi i sigurnosti reosiguratelja, tada bi trebao biti siguran da je primljeno mišljenje valjano. Prema Zakonu o osiguranju *vanjska institucija za procjenu kreditnog rizika* znači agenciju za kreditni rejting koja je registrirana ili certificirana u skladu s Uredbom (EZ) br. 1060/2009 Europskog parlamenta i Vijeća ili središnju banku koja izdaje kreditne rejtinge na koje se ne primjenjuje ta Uredba.

Važno je voditi računa da se kreditna ocjena reosiguratelja smatra mišljenjem agencije za kreditni rejting, a ne činjenicom i da agencije za ocjenu kreditnog rejtinga mogu različito ocijeniti istog reosiguratelja s obzirom na njihove vlastite ljestvice i formule za davanje ocjena i da su te ocjene podložene promjenama. Stoga je uvijek potrebno samostalno razmotriti ocjenu dvije ili više agencija kod utvrđivanja kriterija kreditne stabilnosti reosiguratelja i provjeravati najmanje jednom godišnje je li bilo promjena tih ocjena, a ne oslanjati se samo na ocjene na koje vas upućuje potencijalni reosiguratelj ili posrednik i ne prihvaćati ocjene koje se ne mogu klasificirati kao sigurne.

Retrocesija

Kad je primjenjivo, osiguratelj treba procijeniti koliko reosiguratelj koristi retrocesiju, jer je u tom slučaju važna i financijska sigurnost retrocesionara. Postojanje retrocesije potencijalno može dovesti do kašnjenja u isplati potraživanja, dok neuspjeh retrocesionara može dovesti do toga da reosiguratelj postane nesolventan.

Osiguratelj bi uvijek trebao utvrditi namjerava li predloženi reosiguratelj koristiti retrocesiju jer je u tom slučaju neophodno da je osiguratelj jednako zadovoljan kvalitetom retrocesionara.

Sredstva osiguranja

Osiguratelj treba, kad je primjenjivo i potrebno, koristiti mogućnosti za osiguranje izvršenja obveza reosiguratelja i ugovoriti jamstva za zaštitu svojih potraživanja od reosiguratelja, primjerice

- reosiguratelj se obvezuje deponirati vrijednosne papire kao jamstvo za izvršenje svoje obveze prema osiguratelju;

- reosiguratelj se obvezuje putem banke osiguratelju dostaviti akreditiv koji će osiguratelj iskoristiti ako reosiguratelj ne ispuni svoje obveze
- i druga sredstva osiguranja.

Svaki osiguratelj u svojoj strategiji i politikama reosiguranja utvrđuje i primjenjuje vlastite kriterije za izbor reosiguratelja i vrste reosiguranja, uvijek imajući u vidu da je odgovornost osiguratelja da procijeni reosiguratelja i sklopi ugovor s onim reosigurateljem koji će uredno ispuniti sve svoje ugovorne obveze.

IV. Ugovor o reosiguranju

Osiguratelj uspostavlja postupak kako bi se osiguralo pravovremeno sklapanje primjerenog ugovora o reosiguranju (prije početka obveze pokrića). Ugovorne odredbe trebaju biti napisane na jasan način kojim se ne dovodi u sumnju ili potrebu preispitivanja prava i obveza ugovornih strana.

Osiguratelj mora osigurati da su ugovorni uvjeti kompatibilni s veličinom i strukturom portfelja i treba razumjeti sadržaj ugovora odnosno ugovorenih prava i obveza. Osiguratelj je dužan pratiti izvršenje ugovornih obveza i ostvarivanje prava iz reosiguranja.

Osiguratelji pri sklapanju ugovora o reosiguranju trebaju uzeti u obzir:

- financijsku snagu i evidencije isplate reosiguratelja (i u umjerenim i u stresnim uvjetima);
- svoju strategiju upravljanja rizikom i kapitalom;
- prikladnost strategije reosiguranja s obzirom na temeljne portfelje osiguranja;
- strukturu programa reosiguranja;
- uvjete u kojim se relevantne funkcije prenose vanjskim partnerima, bilo izvan ili unutar iste grupe društava;
- razine ukupne izloženosti jednom reosiguratelju ili različitim reosigurateljima koji su dio iste grupe;
- udio ustupljenih rizika tako da su zadržani neto rizici razmjerni financijskim resursima osiguratelja;
- otpornost programa reosiguranja u stresnim situacijama;
- opseg bilo kakvog smanjenja kreditnog rizika.

Osiguratelji trebaju voditi računa da HANFA ima nadzorne ovlasti zatražiti informacije o reosiguranju od osiguratelja i reosiguratelja, a kad je to primjereno i naložiti bez odgađanja promjenu ili prestanak korištenja usluga od strane pojedinog reosiguratelja, stoga s navedenim reosiguratelj treba biti upoznat.

Ugovor o reosiguranju treba sadržavati najmanje:

- jasno utvrđena prava i obveze ugovornih strana;
- opseg pokrivača, vrste obuhvaćenih rizika, vrste reosiguranja i ograničenja od odgovornosti, ako postoje;
- klauzulu o insolventnosti kojom se od reosiguratelja zahtijeva da izvršava svoje ugovorne obveze bez umanjavanja u slučaju da osiguratelj postane nesolventan;
- odredbu koja navodi da ugovor o reosiguranju čini potpun ugovor između stranaka, kad je primjenjivo;
- vremenski rok važenja ugovora o reosiguranju i
- primjenjivo pravo i nadležni sud.

Osiguratelji mogu sklopiti ugovore o reosiguranju ako su takvi aranžmani jasno identificirani i u potpunosti uzeti u obzir u strategiji reosiguranja osiguratelja.

Uloga posrednika u reosiguranju

Prema Zakonu o osiguranju, distribucija reosiguranja je aktivnost savjetovanja, predlaganja ili provođenja drugih poslova u pripremi sklapanja ugovora o reosiguranju, sklapanje tih ugovora ili pomoć u upravljanju tim ugovorima i njihovoj provedbi, posebice u slučaju odštetnih zahtjeva, uključujući i kada ih obavlja društvo za reosiguranje bez intervencije posrednika u reosiguranju.

Kad se koristi usluga posrednika u reosiguranju, njegova uloga nije izbor reosiguratelja, već samo dovođenje u vezu osiguratelja s reosigurateljem, na temelju unaprijed utvrđenih kriterija kvalitete koje je postavio osiguratelj. Odgovornost za izbor reosiguratelja uvijek je na osiguratelju i ne može se prenijeti na posrednika ili treću osobu.

Odnos sa posrednikom u reosiguranju utvrđuje se pisanim ugovorom sa jasno utvrđenim pravima i obvezama ugovornih strana.

Za praćenje i kontrolu distribucije osiguranja i reosiguranja zadužena je funkcija za praćenje i kontrolu distribucije osiguranja i reosiguranja.

Kod izbora posrednika u reosiguranju osiguratelj vodi računa da je posrednik ovlašten obavljati poslove distribucije reosiguranja i da ispunjava uvjete stručnosti i primjerenosti. O izboru posrednika i odnosu osiguratelja i posrednika u reosiguranju na odgovarajući način se primjenjuju Smjernice za obavljanje poslova osiguranja HANFA-e od 21. listopada 2020. godine.

Posrednici u reosiguranju moraju imati osiguranje od profesionalne odgovornosti koje vrijedi na području Republike Hrvatske i drugih država članica ili odgovarajuće jamstvo koje pokriva

profesionalnu odgovornost iz obavljanja poslova distribucije osiguranja ili distribucije reosiguranja u skladu s Delegiranom Uredbom Komisije (EU) 2019/1935 od 13. svibnja 2019. o izmjeni Direktive (EU) 2016/97 Europskog parlamenta i Vijeća s obzirom na regulatorne tehničke standarde kojima se prilagođuju temeljni iznosi u eurima za osiguranje od profesionalne odgovornosti i za financijsku sposobnost posrednika u osiguranju i reosiguranju (SL L 301, 22.11.2019.).

V. Nadzor

HANFA nadzor osiguratelja i reosiguratelja temelji na pristupu utemeljenom na riziku i provjerava jesu li uspostavljene odgovarajuće strategije, politike, sustavi i postupci za njihovu provedbu, nadzire njihovu primjenu i područja koja predstavljaju specifičan i značajan rizik, a navedeno uključuje i unutarnje kontrole i izvještavanje.

HANFA očekuje da se upravljanje rizikom povećava proporcionalno veličini koncentracije i riziku koji predstavlja za osiguratelja.

HANFA će u nadzoru procjenjivati osobito:

- razboritost procjene profila rizika i strukturu portfelja osiguratelja i reosiguratelja, uključujući procjenu bilo koje koncentracije rizika odnosno ukupnu izloženost s potencijalom da doprinese velikim gubicima koji ugrožavaju financijsku stabilnost osiguratelja;
- primjenu strategije reosiguranja i politika osiguratelja;
- dostatnost pokrića reosiguranja i financijske snage osiguratelja, posebno u izvanrednim, ali vjerojatnim scenarijima gubitaka;
- dostatnost reosigurateljnog pokrića, uzimajući u obzir širok raspon čimbenika, uključujući financijsku snagu, jesu li reosiguratelji pravilno nadzirani, postojanje kolaterala kad je primjenjivo i dr.;
- učestalost i prikladnost unutarnjeg praćenja i izvještavanja o izloženostima prema reosiguratelju, kreditnim rejtinzima i dr.;
- kontrolu likvidnosti osiguratelja, uzimajući u obzir strukturu ugovora o reosiguranju i obrasce plaćanja.

Izbor reosigurateljnog pokrića poslovna je odluka koju donosi uprava osiguratelja u okviru strategije reosiguranja osiguratelja i odgovorna je za nedovoljno ili neodgovarajuće reosigurateljno pokriće koje utječe ili može utjecati na sposobnost osiguratelja da isplati potraživanja korisnika osiguranja.

O značajnim promjenama strategije reosiguranja osiguratelj mora u razumnom roku obavijestiti HANFA-u koja može zatražiti uvid u svu relevantnu dokumentaciju radi procjene prikladnosti i primjerenosti navedenih promjena.

Kod nadzora primjerenosti reosiguranja uzet će se u obzir najmanje:

- primjerenost reosiguratelja;
- okvir upravljanja reosiguranjem osiguratelja;
- adekvatnost reosigurateljnog pokrića;
- samopridržaj osiguratelja;

- primjerenost reosiguranja i retrocesije, kad je primjenjivo;
- koncentraciju osiguratelja i reosiguratelja unutar iste grupe društava.

Od osiguratelja se traži da imaju cjelovitu dokumentaciju o reosiguranju koja je u svakom trenutku dostupna za potrebe unutarnje kontrole i nadzora.

Osiguratelji i reosiguratelji se pozivaju uskladiti postupanje s ovim Smjernicama i zaključivati ugovore o reosiguranju kao i pojedinačne ugovore o reosiguranju u skladu sa ovim Smjernicama, a uz Program planiranog reosiguranja dostaviti HANFA-i i očitovanje o provedenim aktivnostima radi usklađenja sa ovim Smjernicama.

KLASA: 011-02/21-04/02
URBROJ: 326-01-50-21-1
U Zagrebu, 22. travnja 2021.

PREDSJEDNIK UPRAVNOG VIJEĆA
dr. sc. Ante Žigman